

DOI <https://doi.org/10.32782/naoma-bulletin-2025-3-5>

УДК 727:373

ORCID ID: 0000-0002-1191-9851

Анна Наконечна

*аспірантка кафедри теорії, історії архітектури та синтезу мистецтв
Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури*

Anna.Nakonechna@naoma.edu.ua

*Науковий керівник – А. Давидов, кандидат архітектури, доцент
Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури*

КЛАСИФІКАЦІЯ ШКІЛЬНИХ КОМПЛЕКСІВ ІЗ ПАНСІОНАМИ: СТРУКТУРА ТА ОСОБЛИВОСТІ

Анотація. *Мета статті* – обґрунтування та розробка класифікації шкільних комплексів із пансіонами у контексті актуальних викликів освітньої системи України. *Методи дослідження.* У дослідженні використано комплексний підхід, що включає просторовий, соціально-економічний та типологічний аналізи. Просторовий аналіз враховує взаєморозташування шкільних комплексів та будівель пансіонів, їхню взаємодоступність. Соціально-економічний аналіз орієнтований на вивчення демографічних характеристик регіонів та специфіки цільової аудиторії. Типологічний аналіз забезпечує систематизацію архітектурно-планувальних, функціональних, об'ємно-просторових моделей шкільних комплексів та пансіонів. *Результати.* На основі аналізу чинного законодавства України, та міжнародного досвіду проектування і будівництва визначено ключові особливості та чинники, що впливають на формування архітектурно-планувальної організації шкільних комплексів із пансіонами. Класифікація формується як система взаємопов'язаних чинників, що надають диференціацію архітектурно-просторовому рішення, або типу комплексу: форма власності, тип та рівень навчання тощо. Для створення класифікації проаналізовано світовий досвід у проектуванні комплексів шкіл з пансіоном та окремо будинки пансіонів, для подальшої розробки рекомендацій щодо проектування шкільних пансіонів. *Висновки.* Визначення соціально-економічних та організаційних, архітектурно-планувальних і функціональних особливостей шкільних комплексів із пансіонами дало змогу на основі аналізу нормативної бази України та потреб освітньої системи, міжнародного та вітчизняного досвідів проектування і будівництва, розробити нову класифікацію такого типу закладів. Отриманий результат сприяє подальшій розробці архітектурно-планувальної організації шкільних пансіонів, що є нагальною потребою розвитку сучасних інноваційних вимог системи освіти.

Ключові слова: шкільний комплекс, шкільний пансіон, архітектура, архітектурно-планувальна організація, функціональне планування, проживання школярів, тимчасове проживання, житло, гуртожиток, інфраструктура, класифікація, типологія, соціально-економічний аналіз.

Anna Nakonechna

*PhD Student at the Department of Theory,
History of Architecture and Synthesis of Art
National Academy of Fine Arts and Architecture
Anna.Nakonechna@naoma.edu.ua*

*Academic supervisor – A. Davydov, PhD in Architecture, Associate Professor
National Academy of Fine Arts and Architecture*

CLASSIFICATION OF SCHOOL COMPLEXES WITH BOARDING FACILITIES: STRUCTURE AND PECULIARITIES

Abstract. *The purpose of the article is* justification and development of the classification of school complexes with boarding facilities in the context of current challenges in Ukraine's education system. *Methods.* The study employs a comprehensive approach, which includes spatial, socio-economic, and typological analysis. The spatial analysis takes into account the relative location of school complexes and boarding facilities, as well as their accessibility. The socio-economic analysis focuses on studying the demographic characteristics of regions and the specifics of the target audience. The typological analysis ensures the systematization of architectural-planning, functional, and volumetric-spatial models of school complexes and boarding facilities. *Results.* Based on the analysis of the current legislation of Ukraine and international experience in the design and construction of educational facilities, the key features and factors influencing the formation of the architectural and planning organization of school complexes with boarding facilities have been identified. The classification is structured as a system of interrelated factors that differentiate the architectural and spatial solution or the type of complex, such as ownership type, level and type of education, etc. To develop this classification, global experience in designing school complexes with boarding facilities, as well as standalone boarding houses, has been analyzed to further

develop recommendations for the design of school boarding houses. **Conclusions.** The identification of socio-economic, organizational, architectural-planning, and functional features of school complexes with boarding facilities has enabled the development of a new classification of this type of institution. This classification is based on an analysis of Ukraine's regulatory framework, the needs of the education system, as well as international and domestic experience in design and construction. The obtained results contribute to the further development of the architectural and planning organization of school boarding houses, which is an urgent necessity in response to modern innovative requirements in the education system.

Key words: school complex, school boarding house, architecture, architectural and planning organization, functional planning, student accommodation, temporary residence, housing, dormitory, infrastructure, classification, typology, socio-economic analysis.

Постановка проблеми. Розвиток освітньої інфраструктури є одним із ключових завдань реформування загальної середньої освіти в Україні. Впровадження концепції шкільних пансіонів, що передбачає організацію умов проживання для учнів, сприяє забезпеченню доступності якісної освіти, особливо в регіонах зі зменшеною густотою населення. Водночас відсутність установленої нормативної бази і методичних рекомендацій щодо проєктування таких об'єктів обумовлює необхідність їхньої розробки, а також систематизації та класифікації.

Проблема визначення поняття «шкільний пансіон» у нормативних документах стала актуальною після прийняття Постанови Кабінету Міністрів України № 1131 від 3 листопада 2021 року, що регламентує порядок проживання учнів у пансіонах при закладах освіти. Крім того, у 2022 році в ДБН В.2.2-3:2018 поняття «школа-інтернат» було замінено на «пансіон» [1], що закріплює новий формат житлової інфраструктури при навчальних закладах.

Метою дослідження є розробка класифікації шкільних комплексів із пансіонами та її детальне розшифрування, що сприятиме формуванню єдиної методології проєктування та нормативного регулювання таких об'єктів в Україні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Зауважимо, що на сьогодні в Україні питання класифікації і типології середніх навчальних закладів із пансіонами у наукових працях висвітлене побіжно. Низка науковців і практиків зосереджуються на класифікації й типології навчальних будівель загалом. Так, у праці В. Куцевича «Архітектурна типологія громадських будинків і споруд. Сучасні тенденції розвитку» (2014) [2] проаналізовані сучасні тенденції розвитку громадських будівель, включно з освітніми закладами, та їхньою адаптацією до мінливих соціально-економічних умов. Дослідження Ю. Короля «До питання архітектурно-просторових змін закладів вищої освіти» (2010) [3] присвячене архітектурно-просторовим трансформаціям закладів освіти, акцент зроблено на ролі змін у містобудівному середовищі.

У роботі М. Авдєєвої, О. Перфілової «Визначення сучасного підходу до формування шкіл у житловій забудові» (2013) [4] розглядається формування шкіл у житловій забудові, що є особливо актуальним у контексті проєктування шкільних пансіонів у міських агломераціях. Праця Л. Ковальського та Ю. Соколової «Архітектурно-планувальні рішення навчальних корпусів закладів вищої освіти» (2014) [5] зосереджена на оптимізації архітектурно-планувальних вирішень навчальних корпусів, що може бути адаптовано до проєктування пансіонів. У колективному дослідженні (автори Т. Булгакова, І. Островська, М. Чебикіна, К. Донець) «Функціонально-просторова організація інтер'єру сучасного центру мистецтв» (2017) [6] визначені принципи просторової організації мистецьких центрів, що також можуть бути інтегровані в освітні заклади з пансіонами.

Питання проєктування навчальних закладів для дітей з особливими освітніми потребами розглянуте у праці І. Кравченка «Навчально-лікувальні заклади блочного та павільйонного композиційних типів для дітей з вадами розвитку» (2014) [7], де проаналізовані блочні та павільйонні композиційні типи навчально-лікувальних закладів. У дисертаційній роботі А. Коваль-Цепової «Принципи дизайну інтер'єрів закладів соціального захисту дітей» (2021) [8] йдеться про проєктування соціальних установ, включно зі шкільними пансіонами для дітей із вразливих категорій.

Виклад основного матеріалу. В українському контексті поняття «інтернат» і «пансіон» нерідко плутають, що ускладнює розуміння їхніх функцій та ролі. Інтернати вважаються закладами, орієнтованими на соціально вразливі групи населення, тоді як пансіони – це середовище для всебічного розвитку учнів із урахуванням освітніх, культурних та особистісних потреб.

У міжнародній практиці школи-пансіони є невід'ємною частиною освітньої системи, спрямованої на розвиток лідерських якостей, самостійності й академічної успішності. Вони забезпечують учням як високий рівень освіти, так і комфортні умови проживання. Детальніше

про міжнародний досвід проектування пансіонів йдеться у статті авторки «Формування архітектурно-планувальної організації шкільних пансіонів на основі аналізу світового досвіду» [9].

Формування єдиної методології проектування шкіл-пансіонів у сучасному вигляді – тривалий процес, і він неможливий без розуміння їхнього призначення, мети і напрямків діяльності, розташування тощо. Вважаємо, що класифікація шкіл із пансіонами, з огляду на вітчизняні реалії та з урахуванням міжнародного досвіду, стане першим вагомим кроком у формуванні єдиної методології проектування таких закладів.

Відповідно до Закону України «Про освіту», заклади загальної середньої освіти можуть мати різні форми власності, що визначає джерела фінансування, управління та рівень автономності навчального закладу:

- державні – фінансуються з державного бюджету, підпорядковуються Міністерству освіти і науки України або спеціалізованим органам управління [10];

- комунальні – утримуються органами місцевого самоврядування, їхнє фінансування залежить від регіональних бюджетів та місцевих програм розвитку освіти;

- приватні – засновані фізичними або юридичними особами приватного права, фінансуються коштом засновників або батьківських внесків, що дає змогу гнучко адаптувати навчальний процес і пансіонні умови;

- корпоративні – заклади засновані кількома суб'єктами різних форм власності на засадах державно-приватного партнерства, особливості управління якими визначаються засновницьким договором та статутом [10].

Крім того, від форми власності закладу залежать такі чинники, як швидкість та послідовність ухвалення рішень, виділення фінансування, бюрократична складова у цих процесах.

Відповідно до чинного законодавства України, зокрема Закону України «Про освіту», за типом здобуття освіти існують дві групи закладів – спеціалізованої освіти та загальноосвітні, які поділяються, своєю чергою, ще на низку установ.

Заклади загальної середньої освіти класифікуються:

- початкова школа – заклад освіти I ступеня, що забезпечує здобуття початкової освіти (1–4 класи) [10], початкова школа може функціонувати як окрема юридична особа або як структурний підрозділ іншого закладу освіти;

- гімназія – заклад освіти II ступеня, що забезпечує здобуття базової середньої освіти (5–9 класи) [10]; вона може бути самостійною юридичною особою або частиною іншого закладу освіти;

- ліцей – заклад освіти III ступеня, що забезпечує здобуття профільної середньої освіти (10–12 класи) [10]; зазвичай ліцеї функціонують як самостійні юридичні особи, але можуть також бути структурними підрозділами інших закладів освіти;

- спеціальна школа – заклад загальної середньої освіти для дітей, які потребують корекції фізичного та/або розумового розвитку [3]; такі школи можуть здійснювати освітню діяльність на одному або декількох рівнях повної загальної середньої освіти;

- санаторна школа – заклад загальної середньої освіти з відповідним профілем для дітей, які потребують тривалого лікування [10]; тут забезпечують умови для поєднання навчання з лікувально-оздоровчими заходами;

- школа соціальної реабілітації – заклад загальної середньої освіти для дітей, які, відповідно до рішення суду, потребують особливих умов виховання [10]; такі школи забезпечують спеціальні програми навчання та виховання з урахуванням індивідуальних потреб учнів;

- навчально-реабілітаційний центр – заклад загальної середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами, зумовленими складними порушеннями розвитку [10]; навчально-реабілітаційні центри поєднують освітні та реабілітаційні послуги для забезпечення комплексної підтримки учнів;

У системі спеціалізованої освіти здобуття повної загальної середньої освіти забезпечують такі заклади:

- *мистецький ліцей*: заклад спеціалізованої мистецької освіти, що забезпечує здобуття початкової та профільної мистецької освіти водночас із здобуттям повної загальної середньої освіти на всіх або окремих її рівнях [11]; наприклад, Київський державний художній ліцей імені Т. Г. Шевченка, який надає учням можливість отримати повну загальну середню освіту разом зі спеціалізованою художньою підготовкою, а для дітей з інших міст тут пропонують пансіон;

- *спортивний ліцей*: заклад спеціалізованої освіти, що забезпечує здобуття освіти спортивного профілю водночас із здобуттям повної загальної середньої освіти на всіх або окремих її рівнях [11], наприклад, Івано-Франківський

спортивний ліцей Івано-Франківської обласної ради, де учні отримують спеціалізовану спортивну підготовку разом із загальною середньою освітою; тут є й пансіон для проживання учнів;

– *військовий (військово-морський, військово-спортивний) ліцей, ліцей із посиленою військово-фізичною підготовкою*: заклад спеціалізованої освіти, що забезпечує здобуття освіти військового профілю для осіб з 13 років одночасно із базовою та/або профільною середньою освітою [11]; так, Київський військовий ліцей імені Івана Богуна надає учням військову підготовку разом із загальною середньою освітою, і також має пансіон для проживання кадетів;

– *науковий ліцей*: заклад спеціалізованої освіти, що забезпечує здобуття базової та/або профільної середньої освіти наукового профілю [11]; скажімо, Львівський фізико-математичний ліцей-інтернат при ЛНУ імені Івана Франка, який спеціалізується на поглибленому вивченні фізики та математики, готуючи учнів до наукової діяльності; ліцей має інтернат для проживання учнів.

Кожен із зазначених типів закладів освіти функціонує відповідно до положень, затверджених Кабінетом Міністрів України, та може мати специфічні умови навчання, зокрема пансіони для проживання учнів.

Відповідно до структури загальної середньої освіти, шкільні комплекси з пансіонами можуть функціонувати на різних рівнях:

– I–III ступенів (1–12 класи) – повний цикл навчання;

– I–II ступенів (1–9 класи) – початкова та базова середня освіта;

– II–III ступенів (5–12 класи) – середня та профільна освіта;

– гімназія (5–9 класи) [10] – середній рівень освіти, орієнтований на базову підготовку;

– ліцей (10–12 класи) [10] – профільна середня освіта з підготовкою для вступу до вищих навчальних закладів.

Неабияку роль у виборі методів і напрямків проєктування школи-пансіону відіграє такий чинник, як розташування, адже воно безпосередньо впливає на доступність шкільного комплексу, логістичні зв'язки, соціальну інфраструктуру та вимоги до проєктування пансіону, зокрема:

– у місті – комплекси в межах урбанізованої території, що можуть бути інтегровані в загальну міську інфраструктуру, наприклад, комплекс школи з пансіоном є LB Landry High School у Новому Орлеані, США; навчальний заклад

розташований у щільно забудованій міській зоні, що забезпечує доступ до транспортних вузлів, соціальних установ та рекреаційних просторів;

– у міській агломерації – навчальні заклади, що розташовані у приміських зонах великих міст, зручно поєднуються з транспортними мережами; прикладом такого комплексу є The Presbyterian Ladies' College у Сіднеї, Австралія; це школа з пансіоном для дівчат, яка поєднує переваги приміського розташування з доступністю міської інфраструктури;

– у селищі – такі комплекси часто стають освітніми центрами для кількох населених пунктів, забезпечуючи проживання дітей із віддалених районів; наприклад, комплекс College Alpin Beau Soleil у Швейцарії – одна з найпрестижніших європейських шкіл, яка розташована в гірському регіоні та надає учням доступ до природи і спортивної інфраструктури;

– поза межами населеного пункту – автономні освітні комплекси, які можуть бути спеціалізованими (наприклад, екологічні чи спортивні школи-пансіони); прикладом є The Mountain School у Вермонті, США – приватний шкільний пансіон, розташований у сільській місцевості, який поєднує навчальний процес із природним середовищем; в архітектурному вирішенні цього комплексу враховано ландшафтні особливості території та принципи екологічної стійкості, що забезпечує гармонійне співіснування навчальних приміщень із природним середовищем.

Організація проживання учнів у пансіонах відбувається за різними режимами:

– повний пансіон – учні проживають у закладі протягом навчального року;

– щотижневий пансіон – учні залишаються у школі лише у будні дні, а на вихідні повертаються додому;

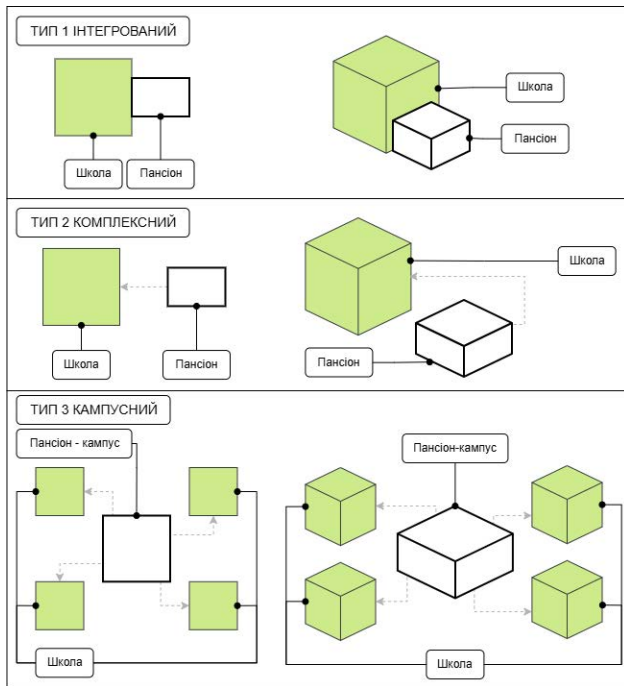
– комбінований пансіон – поєднує можливості різних режимів перебування:

– квартальний пансіон – передбачає повернення додому на тривалі канікули (наприклад, після кожної навчальної чверті);

– семестровий пансіон – учні залишають заклад на канікули між семестрами.

За принципом інтеграції навчальних і житлових функцій можемо виділити три основні моделі (іл. 1):

– інтегрований тип – школа і пансіон розташовані в одній будівлі, що забезпечує максимальну функціональну єдність освітнього та житлового середовища; такий формат часто використовують

Іл. 1. Моделі інтеграції навчальних і житлових функцій школи і пансіону. [Світлина автора]

у міських умовах, де обмежений простір вимагає компактного планування; прикладом такого комплексу школи з пансіоном є Whittle School and Studios Suzhou (Китай) (іл. 2, 3), де навчальні класи, житлові приміщення та рекреаційні зони інтегровані у межах єдиної архітектурної структури, створюючи комфортне середовище для навчання й проживання;

– комплексний тип – школа і пансіон є окремими будівлями на одній території, але функціонують у тісному взаємозв'язку; така модель дає змогу оптимізувати простір і забезпечити учням автономне житлове середовище, водночас зберігаючи безперервний зв'язок між освітніми та соціальними функціями; прикладом може слугувати Lycée de Bagatelle (Франція) (іл. 4, 5), де навчальні корпуси і житлові приміщення розташовані на одній ділянці, але організовані у вигляді окремих архітектурних структур;

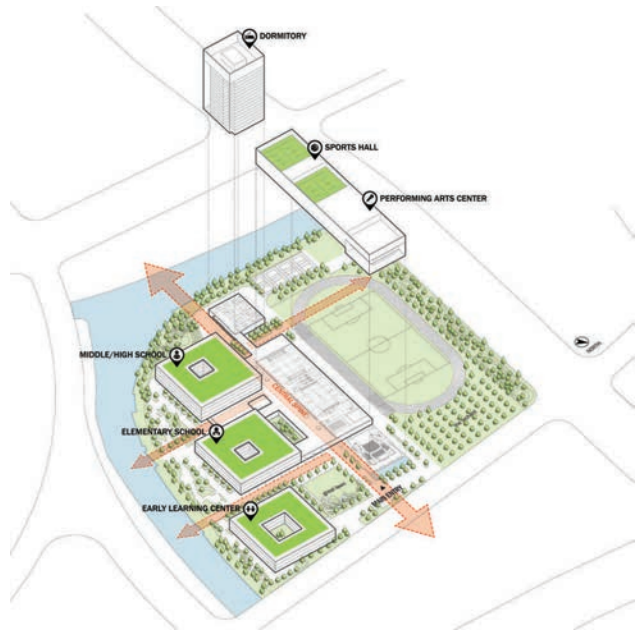
– кампусний тип – пансіон функціонує незалежно та обслуговує кілька шкільних закладів.

Шкільні комплекси з пансіонами можуть бути частиною ширших функціональних систем.

З ВНЗ як частина кампусу – інтеграція комплексу з пансіоном з університетами або коледжами. Прикладом такого комплексу школи з пансіоном є Phillips Exeter Academy (США) (іл. 6). Академія відома своїм історичним зв'язком з вищими навчальними закладами та високим

Іл. 2. Комплекс школи з пансіоном Whittle School and Studios Suzhou. Китай. [12]

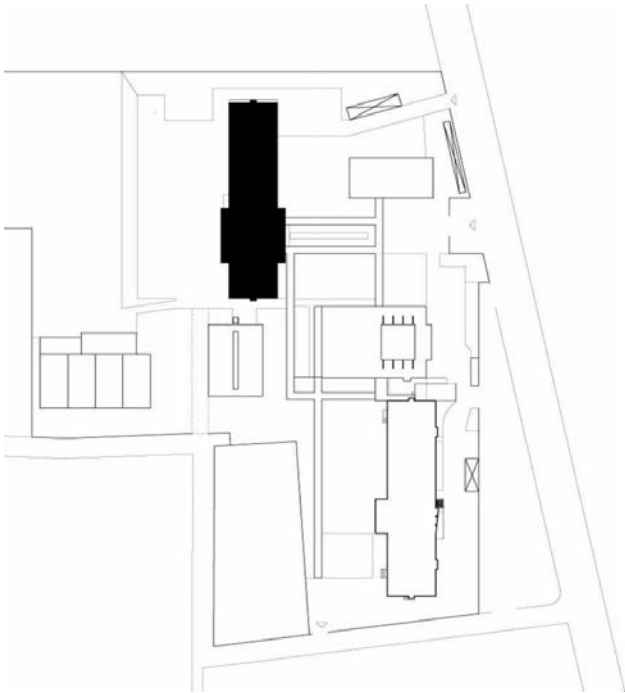

Іл. 3. Схема будівель комплексу Whittle School and Studios Suzhou. Китай. [12]

Іл. 4. Пансіон Lycée de Bagatelle. Франція. [13]

рівнем підготовки студентів для вступу до провідних університетів світу. Навчальні корпуси та гуртожитки академії формують єдиний простір

Іл. 5. Схема розміщення пансіону на ділянці Lycée de Bagatelle. Франція. [13]

Іл. 6. Комплекс школи з пансіоном Phillips Exeter Academy. США. [14]

Іл. 7. Комплекс школи з пансіоном Sainte Victoire International School. Франція. [15]

з усіма необхідними ресурсами для академічного розвитку.

З громадськими спорудами – інтеграція комплексу з пансіоном із культурними центрами, бібліотеками, театрами. Прикладом такого комплексу є Interlochen Arts Academy (США), що є частиною великого мистецького центру Interlochen Center for the Arts. Академія надає учням можливість не тільки отримувати загальну середню освіту, але й активно займатися музикою, театральним мистецтвом, образотворчим мистецтвом та кінематографією, використовуючи ресурси мистецького центру.

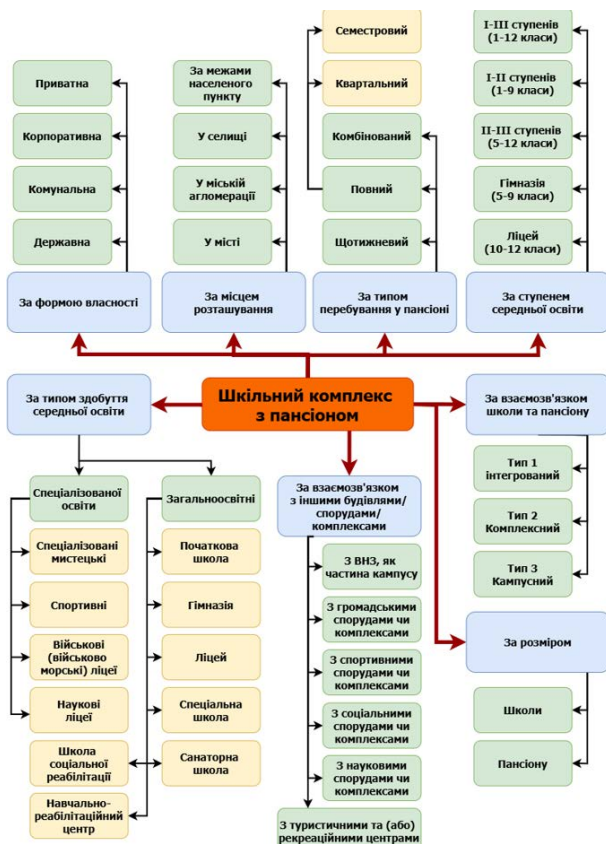
Зі спортивними спорудами – інтеграція комплексу з пансіоном з тренувальними базами, стадіонами або спеціалізованими спортивними академіями. Прикладом такого комплексу є Sainte Victoire International School (Франція) (іл. 7), яка спеціалізується на навчанні дітей із спортивним профілем та тісно взаємодіє зі спортивними закладами регіону.

Із соціальними комплексами – медичними закладами, санаторіями тощо. Прикладом такого комплексу школи з пансіоном є Київська санаторна школа-інтернат № 20, що спеціалізується на навчанні дітей із захворюваннями серцево-судинної системи.

З науковими інститутами – лабораторіями, дослідницькими центрами, наприклад, Тиврівський науковий ліцей-інтернат у Вінницькій області – заклад, який інтегрує навчальний процес із науковою діяльністю. Відповідно до статуту ліцею, він співпрацює з науковими установами для забезпечення високого рівня освіти та наукової підготовки учнів.

Іл. 8. Комплекс школи з пансіоном The Mountain School. США. [16]

Іл. 9. Класифікація шкільного комплексу з пансіоном. [Світлина автора]

З туристичними чи рекреаційними центрами – пансіони, що знаходяться безпосередньо поруч із природними заповідниками або екологічними центрами. Прикладом такої школи є вже згадана нами The Mountain School (США) (іл. 8), яка поєднує традиційну академічну програму з активною участю учнів у природоохоронних проєктах, сільському господарстві та екологічних дослідженнях.

Підсумовуючи вищесказане створюємо комплексну класифікацію шкільного комплексу з пансіоном (іл. 9).

Проживання у пансіоні має бути абсолютно добровільним і давати більше переваг, аніж недоліків. Важливою є добровільна готовність дитини до перебування у такому закладі. У співпраці з дитячими психологами, викладачами та соціальними педагогами необхідно розробити методику погодження проживання дитини у пансіоні, щоб запобігти створенню нової інтернатної структури.

Наразі Україна, за підтримки Європейського парламенту, активно впроваджує реформу деінституціалізації (ДІ). Національна стратегія реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017–2026 роки була затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2017 року № 526-р [17].

Головні висновки і перспективи використання результатів дослідження. Розробка нової класифікації шкільних комплексів із пансіонами є важливим кроком для систематизації та вдосконалення проєктування, функціонування та нормативного регулювання цих закладів освіти. Запропонована нами класифікація враховує не лише організаційно-правові та освітні аспекти, але й просторово-функціональні особливості інтеграції пансіонів у структуру загальноосвітніх і спеціалізованих навчальних закладів. Запропоновані критерії класифікації дають змогу визначити різноманітність моделей шкільних комплексів із пансіонами залежно від форми власності, освітнього спрямування, рівня навчання, місця розташування та типу перебування учнів; сформулювати єдину методологію проєктування цих об'єктів, яка враховує чинне законодавство України, міжнародний досвід та сучасні вимоги до освітнього простору. Класифікація також дає змогу окреслити перспективи розвитку системи шкільних пансіонів як засобу забезпечення доступності освіти в регіонах зі зменшеною густотою населення, створення умов для спеціалізованого навчання (спортивного, мистецького, військового, наукового) та підвищення якості освітнього середовища.

Таким чином, запропонована класифікація є не лише засобом структуризації існуючих моделей шкільних комплексів із пансіонами, але й основою для подальших наукових досліджень у сфері освітнього проєктування, містобудівного розвитку та розробки оновлених державних будівельних норм.

Список використаних джерел

1. ДБН В.2.2-3:2018. Будинки і споруди. Заклади освіти. Зі зміною №1. *Budstandart Online*. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=77080 (дата звернення: 13.02.2025).
2. Куцевич В. В. Архітектурна типологія громадських будинків і споруд. Сучасні тенденції розвитку. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2014. Вип. 35. С. 376–384.
3. Король Ю. В. До питання архітектурно-просторових змін закладів вищої освіти. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2010. Вип. 23. С. 340–344.
4. Авдєєва М. С., Перфілова О. Визначення сучасного підходу до формування шкіл у житловій забудові. *Матеріали XI міжнародної науково-технічної конференції „AVIA-2013”*. Т. 4. Київ : НАУ, 2013. URL: http://avia.nau.edu.ua/doc/avia-2013/AVIA_2013_v4.pdf (дата звернення: 13.02.2025).
5. Ковальський Л. М., Соколова Ю. В. Архітектурно-планувальні рішення навчальних корпусів закладів вищої освіти. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2014. Вип. 37. С. 364–370.
6. Функціонально-просторова організація інтер'єру сучасного центру мистецтв / Т. В. Булгакова, І. О. Островська, М. В. Чебикіна, К. В. Донець. *Технології та дизайн*. 2017. № 2 (23).
7. Кравченко І. Л. Навчально-лікувальні заклади блочного та павільйонного композиційних типів для дітей з вадами розвитку. *Архітектурний вісник КНУБА*. 2014. Вип. 3. С. 22–31.
8. Коваль-Цєпова А. В. Принципи дизайну інтер'єрів закладів соціального захисту дітей : дис. ... канд. архітектури : 18.00.01 / Національний університет "Львівська політехніка". Львів, 2021. 263 с.
9. Наконечна А. Формування архітектурно-планувальної організації шкільних пансіонів на основі аналізу світового досвіду. *Збірник наукових праць «Українська академія мистецтва»*. 2024. Вип. 35. С. 56–66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2024-35-6>
10. Про освіту : Закон України від 05.03.2025 № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 13.02.2025).
11. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 11.11.2024 № 463-IX. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 13.02.2025).
12. Whittle School and Studios Suzhou / Perkins Eastman. *ArchDaily*. URL: <https://www.archdaily.com/1011432/whittle-school-and-studios-suzhou-perkins-eastman> (дата звернення: 14.03.2024).
13. Lycée de Bagatelle / Laurens & Loustau Architectes. *ArchDaily*. URL: <https://www.archdaily.com/62037/lycee-de-bagatelle-laurens-loustau-architectes> (дата звернення: 14.03.2024).
14. Phillips Exeter Academy. *TRIPADVISOR*. URL: https://www.tripadvisor.com/Attraction_Review-g46084-d293604-Reviews-Phillips_Exeter_Academy-Exeter_New_Hampshire.html (дата звернення: 14.03.2024).
15. Sainte Victoire International School : сайт. URL: <https://www.schoolsainte victoire.com/?lang=en> (дата звернення: 14.03.2024).
16. The Mountain School : сайт. URL: <https://www.themountain school.org/history> (дата звернення: 14.03.2024).
17. Національна стратегія реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017–2026 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 № 526-р. *Міністерство соціальної політики України*. URL: <https://docs.google.com/viewer?embedded=true&url=http://www.msp.gov.ua/files/presentation/str2026.docx> (дата звернення: 13.02.2025).

References

1. DBN V.2.2-3 (2018). Budyanky i sporudy. Zaklady osvity. Zi zminoiu №1 [Educational Institutions]. *Budstandart Online – Budstandart Online*. https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=77080 [in Ukrainian].
2. Kutsevych, V. V. (2014). Arkhitekturna typolohiia hromadskykh budynekiv i sporud. Suchasni tendentsii rozvytku [Architectural typology of public buildings and structures. Modern trends of development]. *Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia – Modern Problems of Architecture and Urban Planning*, (35), 376–384 [in Ukrainian].
3. Korol, Yu. V. (2010). Do pytannia arkhitekturno-prostorovykh zmin zakladiv vyshchoi osvity [On the issue of architectural and spatial changes in higher education institutions]. *Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia – Modern Problems of Architecture and Urban Planning*, (23), 340–344 [in Ukrainian].
4. Avdieieva, M. S., & Perfilova, O. (2013). Vyznachennia suchasnoho pidkhodu do formuvannia shkil u zhytlovii zabudovi [Defining a modern approach to the formation of schools in residential areas]. *Materialy KhI mizhnarodnoi nauково-tekhnichnoi konferentsii „AVIA-2013” – Proceedings of the XI International Scientific Conference "AVIA-2013"*. (T. 4.). NAU [in Ukrainian].
5. Kovalskyi, L. M., & Sokolova, Yu. V. (2014). Arkhitekturno-planuvalni rishennia navchalnykh korpusiv zakladiv vyshchoi osvity [Architectural and planning solutions for educational buildings of higher education institutions]. *Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia – Modern Problems of Architecture and Urban Planning*, (37), 364–370 [in Ukrainian].
6. Bulhakova, T. V., Ostrovska, I. O., Chebykina, M. V., & Donets, K. V. (2017). Funktsionalno-prostorova orhanizatsiia interieru suchasnoho tsentru mystetstv [Functional and spatial organization of the interior of a modern art center]. *Tekhnolohii ta dyzain – Technologies and Design*, 2(23) [in Ukrainian].
7. Kravchenko, I. L. (2014). Navchalno-likuvalni zaklady blochnoho ta pavilionnoho kompozytsiinykh typiv dlia ditei z vadamy rozvytku [Educational and medical institutions of block and pavilion composition types for children with developmental disabilities]. *Arkhitekturnyi visnyk KNUBA – Architectural Bulletin of KNUBA*, (3), 22–31 [in Ukrainian].

8. Koval-Tsepova, A. V. (2021). *Pryntsypy dyzainu interieriv zakladiv sotsialnoho zakhystu ditei* [Principles of interior design of children's social protection institutions] [Dysertatsiia kandydata arkhitektury, Natsionalnyi universytet "Lvivska politekhnika"] [in Ukrainian].
9. Nakonechna, A. (2024). Formuvannia arkhitekturno-planuvalnoi orhanizatsii shkilnykh pansioniv na osnovi analizu svitovoho dosvidu [Formuvannia arkhitekturno-planuvalnoi orhanizatsii shkilnykh pansioniv na osnovi analizu svitovoho dosvidu]. *Zbirnyk naukovykh prats «Ukrainska akademiia mystetstva» – Collection of scientific works «Ukrainian Academy of Arts»*, (35), 56–66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2024-35-6>.
10. Zakon Ukrainy (2025, Berezen 05) № 2145-VIII. Pro osvitu [On Education]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Informa tion of Verkhovna Rada of Ukraine*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> [in Ukrainian].
11. Zakon Ukrainy (2024, Lystopad 11) № 463-IX. Pro povnu zahalnu seredniu osvitu [On Complete General Secondary Education]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Information of Verkhovna Rada of Ukraine*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> [in Ukrainian].
12. Whittle School and Studios Suzhou / Perkins Eastman. ArchDaily. Retrieved from: <https://www.archdaily.com/1011432/whittle-school-and-studios-suzhou-perkins-eastman> [in English].
13. Lycée de Bagatelle / Laurens & Loustau Architectes. ArchDaily. Retrieved from: <https://www.archdaily.com/62037/lycee-de-bagatelle-laurens-loustau-architectes> [in English].
14. Phillips Exeter Academy. TRIPADVISOR. Retrieved from: https://www.tripadvisor.com/Attraction_Review-g46084-d293604-Reviews-Phillips_Exeter_Academy-Exeter_New_Hampshire.html [in English].
15. Sainte Victoire International School [Sait]. Retrieved from: <https://www.schoolsaintevictoire.com/?lang=en> [in English].
16. The Mountain School [Sait]. Retrieved from: <https://www.themountainschool.org/history> [in English].
17. Kabinet Ministriv Ukrainy (2017, Serpen 09) № 526-r. Natsionalna stratehiia reformuvannia systemy instytutsiinoho dohliadu ta vykhovannia ditei na 2017–2026 roky [National Strategy for Reforming the Institutional Care and Upbringing System for Children for 2017–2026]. *Ministerstvo sotsialnoi polityky Ukrainy* [Ministry of Social Policy of Ukraine]. Retrieved from: <https://docs.google.com/viewer?embedded=true&url=http://www.msp.gov.ua/files/presentation/str2026.docx> [in Ukrainian].

Подано до редакції 13.02.2025